

OBRTNI VESTNIK

STROKOVNI LIST ZA POSPEŠEVANJE OBRTI IN ZAŠČITO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE

»OBRTNI VESTNIK«, SPLOŠNO VELJAVNO IN NEODVISNO GLASILO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE, IZHAJA 1. IN 15. V MESECU // STANE CELOLETNO DIN 40.—, POLLETNO DIN 20.—, POSAMEZNA ŠTEVILKA DIN 2.— // ZAKLJUČEK REDAKCIJE 10. IN 25. V MESECU. // NEFRANKIRANI DOPISI SE NE SPREJEMAJO. // ROKOPISI SE NE VRAČAJO. // PRISPEVKI SE NE HONORIRAJO. //

»OBRTNI VESTNIK« PRINASA OBJAVE, RAZGLASE IN VESTI VSEH OBRTNIH ORGANIZACIJ IN UPRAVNIH OBLASTI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE TER NAJVAŽNEJŠE VESTI IZ INOZEMSKEGA OBRTNIŠKEGA SVETA. // UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KRALJA PETRA TRG 8. TELEFON 35-23. // PONATISI DOVOLJENI // Z NAVEDBO VIRA. // OGLASI IN MALI OGLASI PO STALNEM CENIKU. //

XXIV. LETNIK

V LJUBLJANI, 1. APRILA 1941

ŠTEV. 7—8

Živel kralj Peter II.

Dne 27. marca 1941 rano v jutru smo zvedeli za veselo novice, da je naš mladi kralj Peter II. Karadjordjevič sam prevzel vodstvo države v svoje roke in izdal naslednji proglas:

Srbi, Hrvati, Slovenci!

V teh težkih trenutkih za naš narod sem se odločil, da prevzamem v svoje roke kraljevsko oblast. Kraljevi namestniki, ki so razumeli moje upravičene razloge, so podali ostavko. Moja zvesta vojska in mornarica sta se mi takoj stavili na razpolago in že izvajata moja povelja.

Pozivam vse Srbe, Hrvate in Slovence, da se zberejo okrog prestola. To je najzanesljivejši način, da se v teh težkih prilikah ohranita red na znotraj in mir na zunaj.

Mandat za sestavo vlade sem dal armijskemu generalu Dušanu S. Simoviču.

Z vero v Boga in bodočnost Jugoslavije pozivam vse državljanke in vse oblasti v državi, da izpolnjujejo svojo dolžnost do kralja in domovine.

Beograd, 27. marca 1941.

PETER II.

Vzhičeni smo dali duška zgodovinskemu trenutku in ljubezen, zvestoba in verna vdanost so bile močnejše nad vsakdanjim težkim in napornim delom slehernega, ki čuti, da so mu svoboda države in naroda ter ljubezen do vzvišene vladarske rodbine Karadjordjevičev najbližja in najpomembnejša. Zapustili smo svoje delavnice ter s pomožnim osebjem hiteli v vrste navdušenih manifestantov, da tako izpričamo svoje veselje in odločno voljo varovati in braniti naše najdražje. Brez razlike stanu in deljenih prepričanj smo stopali v vrstah množice tudi mi obrtniki s svojim naraščanjem in pomočniki. Odpadli so vsi predsodki, prenehala so vsa nesoglasja, duše naše pa so prekipemale nad radostjo tega velikega trenutka.

Danes mora biti država nam vsem nad vse! Prav vsaka druga stvar, pa naj se nam zdi kot poedincem še tako važna, mora stopiti v ozadje.

Zavedamo se, da so to dolžnosti slehernega državljanca naše velike in ljubljene Jugoslavije. Na njenih tleh smo zrasli in tu hočemo živeti in umreti. Ponosni smo, da smo si zgradili svojo domovino z lastnimi žrtvami, ali tako jo bomo mogli vzdrževati le tedaj, če bomo ostali v svojih domovinskih čustvih verni klicem naše domovine.

Mi obrtniki lahko doprinesemo mnogo dobrega in naša volja mora biti odločna vztrajati in pomagati pri nadaljnji zgraditvi naše domovine. Imamo na čelu države potomca slavnega in junaškega rodu

Karadjordjevičev, za katere vemo, kako visoko so znali ceniti svobodo in neodvisnost. Le v svobodi nam je nadaljnji razvoj in napredek tudi obrtnikom zagotovljen, zato smo tem iskreneje pripravljeni na vse žrtve, ki bi jih morali doprinesati za našega gospodarja in vodnika.

Nastopil je čas, da v obrambo naših domovinskih dolžnosti zastavimo vse sile in da bo delo po naših delavnicah prinašalo uspehe, ki jih danes v teh časih potrebuje naša domovina.

Odkritosrčnih src in z vročo ljubeznijo pozdravljamo mi obrtniki našega mladega vladarja v trenutku, ko prevzema vodstvo države v lastne roke ter iskreno prosimo vsemogočnega Stvarnika, da bi ga čuval pred vsako nesrečo in ga oblagodari s popolno modrostjo in državniško spretnostjo, da bi nas vodil in zastopal dolgo vrst let.

Živel kralj Peter II.!

Naj živi velika, svobodna in nedeljiva Jugoslavija!

—Slovenskemu obrtništvu

Zveza obrtnih društev za dravsko banovino v Ljubljani je poslala naslednjo brzojavko:

Prežeti najgloblje vdanosti in velikega domoljubja pozdravljamo slovenski obrtniki Vaše kraljevsko Veličanstvo in Vam ponovno izražamo svojo globoko vdanost, danes, ko prevzimate v svoje roke vodstvo naše ljubljene in svobodne Jugoslavije. Iskreno želimo, da Vas v tem težkem poslu spremlja božji blagoslov, ljubezen in zvestoba naša pa sta z Vami.

Ob zgodovinskem trenutku, ko prevzema vodstvo države v svoje roke naš ljubljani mladi vladar Nj. Vel. kralj Peter II. Karadjordjevič, pozivamo vse slovensko obrtništvu, da se v ljubezni in zvestobi strne okrog našega mladega vladarja. Usoda naše močne in velike kraljevine Jugoslavije naj nam bo prva skrb in ljubezen do nje naj nas bodri v delu za njeno neodvisnost. Z ljubeznijo, vdanostjo in ponosom podpirajmo našega kralja, da si trajno očuvamo svobodo svoje domovine pred vsakomur in četudi za najdražjo ceno.

Živel kralj Peter II.!

Živela svobodna in nedeljiva Jugoslavija!

Zveza obrtnih društev za dravsko banovino v Ljubljani.

Aktualna obrtniška vprašanja

STALIŠČE MINISTRSTVA ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO DO VAŽNIH OBRTNIŠKIH VPRAŠANJ

Ministrstvo za trgovino in industrijo v Beogradu je odgovorilo na resolucijo, ki je bila iznešena na zasedanju zborničnega plenuma dne 8. decembra 1940 v Beogradu. Ker je tudi ljubljanska Zbornica predložila ministrstvu za trgovino in industrijo slične predstave z ozirom na resolucije, ki jih je sprejelo na svojih zborovanjih slovensko obrtništvu, smatram umestnim, da obrtniško javnost seznanimo s stališčem ministrstva trgovine in industrije. Zlasti bo obrtništvu zanimalo stališče, ki ga zavzema ministrstvo glede § 221 obrtnega zakona in glede obrtniškega zavarovanja kakor tudi glede preskrbe obrtništvu s sirovinami in pripomočki za proizvodnjo. Stališče ministrstva pa je naslednje.

1. Izdelava enotnega načrta za razvoj in napredek našega gospodarstva je poverjena novo ustanovljenemu ministrstvu za prehrano in bo ministrstvo trgovine in industrije o priliki sodelovanja pri izdelavi tega načrta zastopalo njene interese in zahteve obrtništvu.

2. Ministrstvo trgovine in industrije je izdelalo in dostavilo predsedstvu ministrskega sveta osnutek uredbe o Svetu za gospodarsko politiko, ki predvideva sodelovanje predstavnikov gospodarskih organizacij v koordinaciji poslov kakor tudi v dajanju mnenj o vseh zakonskih projektih, ki se nanašajo na gospodarstvo.

3. V kolikor bo prišlo do uredbe, se bo dala prilika gospodarskim organizacijam, da stavijo svoje konkretne predloge za revizijo veljavnih zakonskih predpisov, ki spadajo v pristojnost tega ministrstva.

4. Ministrstvo se trudi za nabavo gospodarstvu potrebnih surovin, polizdelkov, in da se obrtništvu zasigura zadostna količina istih. Težkoče, ki so nastopile zaradi današnjih izrednih prilik, so težkega značaja in mora obrtništvu tudi samo v lastnem interesu na primeren način organizirati nabavo svojih pripadnikov ter se v tem cilju priporočati osnivanje central za nabavo in razdelitev obrtništvu potrebnih sirovin, kot so to že izvedle obrtne zbornice na področju hrvaške banovine.

5. Pospeševanje javnih del v svrhu zaposlitve gospodarstva ne spada v pristojnost tega ministrstva, radi tega naj se zbornice obrnejo s konkretnimi zahtevami in predlogi na ministrstvo javnih del.

6. Kar se tiče zahtev, da se obrtništvu omogoči večjo in pravilnejšo udeležbo v dobavah in delih za potrebe narodne obrambe, naj se zbornice obrnejo neposredno na ministrstvo za vojsko in mornarico. Ministrstvo bo gledalo, da v smislu devetega poglavja zakona o obrtih zavaruje ugodnosti za pospeševanje domačega dela pri teh delih in dobavah.

7. V pogledu fiskalne obremenitve gospodarstva se zbornice naprošajo, da doprinesejo ministrstvu konkreten predlog, ki se bo preizkusil in dostavil ministrstvu financ.

8. V vprašanju likvidacije SUZOR-ja in prenosa delavskega zavarovanja na avtonomne ustanove naj se zbornica obrne s konkretnimi predlogi neposredno na ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje.

9. O vprašanju kartelov je ministrstvo že dostavilo zbornici detajlirano

obvestilo pod IV št. 40230 od 19. nov. 1940. Temu obvestilu ministrstvo dodaja, da so zaradi rigoroznega postopanja kontrole cen pri kartelih gotovi karteli že likvidirani, mnogi pa stoje pred likvidacijo. Pri tej priliki ministrstvo prosi zbornico, da ista predloži konkreten material o cenah kartelov, za katere smatra, da so pretirani.

10. V pogledu obvez službodajalcev iz § 221 obrtnega zakona za preskrbo službodajalcev, ki so pozvani na vojaške vežbe, proučuje ministrstvo s sodelovanjem ostalih zainteresiranih ministrstev to vprašanje in se trudi, da se bo na primeren način rešilo.

11. Kar se tiče uvedbe socialnega zavarovanja obrtnikov, meni ministrstvo, da danes niso prilike za izvedbo tako velike socialne reforme. To stališče potrjuje tudi mnenje mnogih obrtniških organizacij, zlasti z ozirom na nova

bremena, katerim bi bili obrtniki izpostavljeni v pogledu plačevanja članskih prispevkov in drugih daajtev. Zbornica še sedaj proučuje vprašanje, katere premije bi bilo potrebno odrediti, da bi se to zavarovanje kar najbolj uspešno izvedlo. Ako zbornica smatra, da je to vprašanje nujno in neodložljivo in če se moralo rešiti čim preje brez ozira na sedanje prilike, potem se zbornici svetuje, da skliče konferenco vseh zbornic v državi posebej zaradi tega vprašanja. Ta konferenca naj bi še enkrat vzela v pretres celotno vprašanje in ves material, ki je z njim v zvezi ter zavzela dokončno stališče. Ako bo za to stališče večina obrtnikov, je ministrstvo pripravljeno, da prične proučevati to vprašanje v cilju, da izvede na podlagi zakonskih predpisov socialno zavarovanje obrtnikov.

O odpisu zaostankov na banovinski dokladi

O odpisu zaostankov na banovinskih dokladah

Dne 28. novembra lanskega leta je Zveza obrtnih društev za dravsko banovino v Ljubljani naslovila na Kraljevo bansko upravo predstavko v zadevi odpisa zaostankov na samoupravnih dokladah po uredbi M. S. št. 1667 z dne 22. decembra 1939.

Z ozirom na to našo vlogo smo nedavno dobili od cenjenega naslova rešitev, ki se glasi:

V pogledu pristojnosti za rešitev vprašanj, ki se tičejo samoupravnih doklad na državne neposredne davke, je razlikovati med oblastmi, ki take doklade uvajajo, in onimi, ki doklade pobirajo. Med samouprave, ki majo pravico uvajati doklade na državne neposredne davke, spadajo:

1. občine, ki po § 95 zakona o občinah in § 116 zakona o mestnih občinah morejo za kritje svojih potreb uvajati doklade na neposredne državne davke, posredne davke (trošarino) in takse.

2. banovine, ki po § 61 zakona o banski upravi smejo uvajati in pobirati doklade, pristojbine (takse), samostojne davke in prispevke v denarju ali v naravi.

3. zbornice za TOI, ki po § 1 zakona z dne 2. julija 1930 smejo odmeriti doklado na osnovni davek od dohodka podjetij in poklicev.

Tudi iz § 163 zakona o neposrednih davkih izhaja, da smejo samoupravna telesa samoupravne doklade na neposredne davke sama odmerjati.

Iz dejstva, da smejo samoupravne doklade na neposredne drž. davke uvajati, pa sledi, da tudi samouprave same odločajo o vseh materialno pravnih vprašanjih, ki se tičejo davčne zavezani, oprostivne, odpisa itd. svojih doklad. Državna finančna oblastva bi bila za reševanje teh samoupravnih finančnih vprašanj pristojna le, če bi obstajali o tem izrecni predpisi. Teh pa ni. Če se država odreče svoji pravici, da pravomočno odmerjene davke pobere, ne more ta njena prepoved posegati v pravice samoupravnih ustanov.

Po § 23 zakona o organizaciji finančne uprave pobirajo samoupravne doklade, kolikor je to predpisano s poedinimi zakoni ali z naredbo ministra za finance, davčne uprave. Te vršijo potem takem za samouprave zgolj računsko službo. Zato so one kompetentne, da odločajo le o računskih sporih, kolikor zadevajo njihovo poslovanje.

Glede vprašanj materialno pravne narave, osobito o vprašanju odpisa do-

klad pa morajo po teh izvajanjih odločati samouprave same.

Čeprav govori uredba M. s. št. 1667 le o državnih davkih, dovoljuje kraljevska banska uprava glede na določilo § 63 zakona o banski upravi, da se na posebno prošnjo dolžnika odpiše tudi zaostanek na banovinski dokladi, če so podani pogoji iz te uredbe t. j.

1. da je po tej uredbi odpisan tudi zaostanek na državnem davku,

2. da bi izterjava zaostanka na banovinski dokladi pomenila gospodarski propad dolžnika,

3. da zaostanek ni večji od predpisa na banovinski dokladi za leto 1938.

Davčni zavezanci, ki smatrajo, da bi utegnili doseči odpis zaostanka na banovinski dokladi, naj torej vložijo prošnjo na bansko upravo s kratko obrazložitvijo. Prošnja mora biti kolkovana z banovinskim kolkom za 10 din.

Tolmačenje Kraljevske banske uprave smo vzeli kajpada na znanje. Pri tej prilike naj navedemo doslovno (določilo § 63 odstavek 3 zakona o banski upravi z dne 7. XI. 1929, Službene novine broj 261 — CV ex 1929), ki pravi: »Banovinska doklada na neposredne davke in državno trošarino deli v vsem usodo državnega davka, odnosno državne trošarine.«

Z ozirom na gornje določilo § 63 zakona o banski upravi se nam vidi, da se tolmačenje banske uprave pri rešitvi naše vloge ne sklada z gornjim določilom § 63 zakona o banski upravi. Davčna uprava namreč, ki je izvedla odpis državnega davka, bi prav za prav morala že avtomatično odpisati tudi na odpisani državni davek odpadajočo banovinsko doklado. Odpis sam je imperativna dolžnost davčne uprave same, katero bi morala izpolniti iz lastnega nagiba. Napačno je tudi, da se postavlja banska uprava na stališče, da je odpis doklade vezan na kak pogoj. Zakon ne pozna nikakega pogoja, ki bi opravičeval bansko upravo presojati upravičenost na odpis na kak rok. To presojati je bilo upravičeno le državno finančno oblastvo glede državnega davka, ne pa tudi banska uprava, glede banovinskih doklad. Kakor hitro je državno finančno oblastvo odločilo, da odpiše državni davek, ni prav nobenega zakonitega razloga, da se ne bi odpisale tudi banovinske doklade, ki odpadejo na odpisani državni davek.

Merodajni činitelji naj bi se čimprej zavzeli za to, da se zakonita določila upoštevajo v celoti ter prepričijo različne razlage in tolmačenja istih.

od nas ali pa so se zagrenjeni in zapiti talentje ugonabljali po krčmah

Odveč je seveda misel, da more poklicna posvetovalnica, še zlasti če deluje v skromnem obsegu naenkrat postati odrešenica in poboljševalka vsega naroda. Pač pa lahko stori marsikaj koristnega. Pri nas se še večina mladine odloča za poklic brez strokovno utemeljenega nasveta. Po naključju gre ta naprej v šole, drugi za čevljarja, ta za tovarniškega delavca, oni za trgovskega učenca, ko bi bilo vse to morda narobe prav. Zato si komaj polovica naše mladine izbere svoj pravi poklic. V spoznavanju potrebe pravilnega izbiranja poklica v dobi, ko ni na svetu večjega mesta, ki bi ne imelo poklicne posvetovalnice ali psihotehničnega inštituta, smo tudi v Ljubljani dobili tako ustanovo. Dne 14. januarja 1938 je kr. banska uprava poverila delo v poklicni svetovalnici dr. Vladu Schmidtu, ki se je po študiju psihotehnikne in proučevanju poklicnega svetovanja v tujini vrnil v Ljubljano. Dne 15. februarja 1938 je bila nato podpisana banska odredba o ustanovitvi poklicne svetovalnice in posvetovalnice, ki ima zdaj svoje prostore v II. nadstropju poliklinike na Aškerčevi cesti. S šefom dr. Schmidtom sodelujeta poklicni svetovalec prof. France Brenk, ki je prav tako študiral v tujini, ter gđca Majda Kavčičeva, ki je bila izbrana izmed 10 kandidatov za to mesto na osnovi psihotehnične preizkušnje.

Naloga poklicne svetovalnice, nad katero bedi poseben kuratorij, ni samo v tem, da pomaga z nasveti. Koristiti mora tudi tistim, ki vanjo iz kakršnega koli razloga ne zahajajo, predvsem pa onim, ki so za nasvet prosili, pa zaradi premajhne delovne kapacitete svetovalnice niso mogli priti na vrsto. Razpredelnica izkazuje, da je v teku treh let bilo skupno 589 obiskov in sicer 428 fantov in 161 deklet. Poklicna svetovalnica seveda sodeluje z učitelji, da opozarjajo učence na pomen, možnosti in vidike pravilne poklicne izbire. Pri tem jih seznanja z načeli in izsledki svojega dela. V ta namen so bila predavanja na učiteljskih zborovanjih in na pedagoških tečajih. Poleg različnih člankov v dnevnem časopisju je poklicna svetovalnica pripravila skupno 22 predavanj in objavila 26 sestankov. Pri reviziji poslovanja poklicne svetovalnice je komisija kuratorija ugotovila, da kontrola poklicnih nasvetov, ki so bil dani na podlagi preizkušanj v letu 1938 in 1939 potrjuje pravilnost poklicnih nasvetov v nad 90 odstotkih.

Tipiziranje in normiranje v naši državi

Potreba po široko zasnovani specializaciji, tipizaciji in normalizaciji je bila splošno priznana za celo vrsto izdelkov že pred časom. Večinoma uspešna prizadevanja strokovnjakov na teh področjih so vplivala zelo blagodejno. Tako pri fabrikaciji kakor pri konsumu so bili doseženi uspehi, ki so v mnogočem posplošili rabo najrazličnejših proizvodov, ki bi sicer ne mogli preiti tako hitro v vsestransko uporabo. Tam, kjer normalizacija in tipizacija prinašata pocenitev izdelkov, je najprej spoznan nje ugoden in priporočljiv vpliv. V današnjih težkih prilikah vojnega gospodarstva seveda ne moremo in ne smemo pričakovati takega pocenitvenega vpliva normalizacije. Pač pa upravičeno stavimo v normalizacijo nado, da nas očuva od pretiravanja v pogledu poslabševanja izdelkov v vseh panogah. Izkušstva poslednjih mesecev nas uče, da bomo morali v marsikateri panogi gospodarstva mnogo popustiti na dosežaj uobičajenih normalnih pogojev tako glede blaga kakor glede izdelkov. Tolerance so seveda potrebne iz razlogov višje sile, ki bi jih iskreno povedano lahko imenovali vse prej kot načrtno gospodarstvo, radi dopustitve iznenadenj, ki so nastopila v pogledu preskrbovanja do malega vseh potrebščin od najosnovnejših živil pa do najtežje dobavljivih rudnin in drugih surovin. Ne smemo pa dopustiti, da bi se zaradi nastalih težkoč zadovoljili z vsakršnim še tako slabim izdelkom. Naša normalizacija mora tedaj stremeti za to, da ne dopušča nobenega razvrednotenja, pa

tudi ne nobenega prevrednotenja. Izdelki morajo biti kontrolirani in normirani tako, da služijo svojemu namenu v pogledu varnosti in v najboljšem dosezanju smotra, kateremu naj služijo. Časi, v katerih živimo in katerim gremo še nasproti, so najugodnejši za spekulacijo na račun odjemalcev, ki hote ali ne, morajo sprejeti vse, kar jim ravno nudi izropani trg. Temu položaju moramo priti v okom z izgrajeno organizacijo, v kateri hočemo vsak po svojih strokovnih sposobnostih sodelovati v korist naroda, v očuvanju ugleda stroke in v namenu vzdržati kvaliteto, pa čeprav pri tem posežemo po omejevanju količin, ki naj bodo na razpolago.

V pogledu poskusov normiranja raznih izdelkov pri nas imamo že nekaj slabih izkušenj. V elektrotehniški stroki je pred časom povzročila veliko negodovanja na hitro sestavljena uredba o izdelavi in uporabi električnih vodnikov in izolirnih cevi. V gradbeni stroki smo imeli priliko pred leti opazovati slično negodovanje ob uveljavljanju novih opečnih norm. Tudi poslednje norme, izdane že po novo usnovanem jug. nacija. komiteju za normalizacijo, niso bile izdelane tako, kakor bi si to v interesu stvari želeli, in niso niti predhodno predložene vsem članom tega komiteja v svrhu izjave soglasja. Ti in slični primeri nam narekujejo imperativno zahtevo po normalizaciji v normiranju. Predvsem ne smemo dopuščati improvizirane normalizacije na hitro roko. Naša prizadevanja v pogledu normalizacije pač morajo biti hitra, toda nikakor in pod nobenim pogojem ne na hitro roko, ali pa celo enostranska. Normalizacija je le tedaj koristna in dobra, kadar po enakih merah štiti in prizadeva tako proizvajalca kakor porabljivalca. Radi tega se morajo vsi posli okoli normalizacije vršiti z dosledno odkritosrčnostjo. V mislih imamo objavljane osnutkov za norme in končne teksta izdelanih norm, kakor so odobrene po zakonsko predpisanih činiteljih. V tem pogledu mora vladati absolutna jasnost in moramo v ta namen v naprej določiti in poznati načelne smernice, ki jih doslej nismo imeli prilike niti slišati, še manj pa videti napisane kot generalen program. Vsa tozadevna prizadevanja v pogledu dosežanja dobrih rezultatov radi koristi stvari same niso doslej naletela na pravi odziv.

Prečitajte in shranite

Dnevno se dogaja, da najdejo finančni organi pri obrtnikih nekolikovane ali nezadostno kolkovane račune. Naravno je, da ti organi takoj na licu mesta sestavijo zapisnik, davčne uprave pa pričnejo s postopkom katerega konec je vedno kazni, in to težka kazni — 50-kratni iznos manjkajočih kolkov.

Mnogo je gospodarstvenikov, ki se ne strinjajo z takim tolmačenjem davčnih oblasti in so se postavili na to določeno stališče. Račun, ki je morda v resnici premalo kolkovan sem jaz kot kupec nekega blaga prejel od prodajalca po pošti. Prodajalec je tisti, ki je ta račun pisal, ga kolkoval in edino on je tisti, ki ga je izstavil in je torej povsem napačno, da jaz kot kupovalec, ki na tem računu nisem v nobenem pogledu sodeloval kar naenkrat plačam veliko kazni.

Taki gospodarstveniki so vlagali pritožbe in ko so bile iste zavržene so se poslužili tožbe na upravno sodišče. Upravno sodišče je pred kratkim rešilo eno takih tožb, v kateri je pri tem vprašanju postavilo pravo stvar na pravo mesto in odredilo, da pada krivda za nezadostni kolkovani račun na tistega, ki je račun izdal. Prinašamo najvažnejši del te razsodbe in če bo kdo izmed čitateljev v sličnem primeru pozvan pred davčno oblast naj da v zapisnik isto obrazložitev.

»V drugi in tretji točki tarifne postavke 34 zakona o taksah predpisana je obveza kolkovanja računov pri izdaji kakor tudi kazni za nekolikovanje v odrejenem znesku. Iz tega sledi, da so za nekolikovanje račune odločilne odredbe tarifnega postopka 34 in člena 56 pravilnika o taksah in da se ne morejo spremeniti predpisi člena 51 zakona o taksah, ki odreja, da za nekolikovan račun odgovarja tisti, ki je lastnik računa torej tisti, ki ima račun pri sebi ali pri katerem ga finančni organ najde.

Najvažnejša v življenju je poklicna izbira

Tri leta imamo v Ljubljani banovinsko poklicno svetovalnico in o tem delu in uspehih smo dobili gosposko opremljeno in natančno sestavljeno poročilo. Vsekakor vsebuje poročilo poleg suhih podatkov tudi vrsto lepih in koristnih pobud, zato naj nekatere izmed njih povzamemo vpok vsej javnosti.

Najvažnejša v življenju je poklicna izbira, pri njej pa odloča naključje, je rekel Pascal. Čas je, da pričnemo zlasti Slovenci varčevati s svojimi skromnimi silami, ki smo jih doslej zapravljali na vseh področjih, kakor da bi bili najbo-

gatejši narod. Kaj delamo s svojimi ljudmi? Spomnimo se na našo polpreteklo zgodovino: na Cankarja, Ketteja, Murna, Kosovela, na največje, ki so kdaj živeli med nami in pri 20, 30 letih umirali, zagrenjeni in zapuščeni po slovenskih cukrarnah. Pomislimo na Jermane in Ščuke, na idealiste Kačurje, na številne naše izseljence, na črnošolce, padarje na vse tiste, ki svojih sposobnosti v finih razmerah niso mogli uveljaviti in so zaradi tega vsak trenutek prihajali v nasprotje s svojo okolico: odhajali so

Po drugi razlagi tarifnega postopka 34 in točke 6 člena 56 pravkar naznačenega pravilnika pa pade obveza kolkovanja in uničevanja kolkov na izdajatelja računov. Z ozirom na to je izdajalec računa tisti, ki je taksni obveznik in je kot tak odgovoren za nekolkovane račune v odrejenem znesku in se ima edino on obsoditi po tretjem odstavku tarifnega postopka 34. V tem odstavku ni predvidena subsidiarna odgovornost izdajatelja računa, pa za nekolkovane račune tudi ne more biti odgovoren tisti, pri katerem se najde nekolkovani račun. To ni razvidno iz odredbe zakona in pravilnika o taksah, ker v

istih ni niti imenovan trenutni posestnik računa. Ker pa tožilec ni izdal nekolkovanih računov ne more biti obsodjen po tretjem odstavku tarifnega postopka 34 zakona o taksah.

To razsodbo je izdalo Upravno sodišče in vprašati se moramo, če je tako, a, da je takšni nam jamči kvaliteta sodišča, ki je razsodbo izdalo, zakaj se med gospodarskimi institucijami ne najde nihče, ki bi podvzel korake in mere, da se protipredpisna praksa davčnih oblasti že enkrat ukine in da se uvede predpis, da je dolžnost finančnega organa le ta, da popiše najdeni nekolkovani račun in se ima postopek izvesti proti tistemu, ki je račun izdal.

Paragraf 219 zakona o obrtnih

Zbornica za TOI je prejela številne resolucije, ki so obravnavale § 219 zakona o obrtnih. Tudi Zveza obrtnih društev za dravsko banovino je vložila na merodajne najvišje oblasti resolucije glede krivičnega tolmačenja § 219 zakona o obrtnih. Obrtni Vestnik si je dosti prizadeval, da bi prišlo do razčiščenja v tolmačenju §§ 219 in 221 zakona o obrtnih.

Na svoje ponovne predstavitve, ki jih je vložila Zbornica ministrstvu za trgovino in industrijo, da bi s primernimi odredbami omogočila, da bi sodišča v dravski banovini določila § 219 zakona o obrtnih ne uporabljala tudi za primere, kadar je delavec ali nameščenec vpoklican na vojaško vežbo, je sedaj prejela razpis II št. 41214-40, ki se glasi:

V zvezi z vlogami Zbornice št. 20773 z dne 24. oktobra in 11. novembra 1940 se sporoča, da je ministrstvo za trgovino in industrijo razmotrivalo postavljena vprašanja in smatra, da se odredba § 219 zakona o obrtnih ne more tolmačiti za slučaj vpoklicev službojemalcev na vojaško vežbo. Za ta slučaj velja samo odredba § 221 zakona o obrtnih, kar je razvidno zlasti iz odredbe člena 10. uredbe M. s. št. 1029 z dne 7. julija 1940 o reguliranju službenih odnosov za slučaj pozivov službojemalcev na vojaško dolžnost.

Medtem pa sta odredbi obeh navedenih paragrafov zakona o obrtnih privatnopravne prirode, zaradi česar so sodišča pristojna za reševanje sporov glede veljavnosti in tolmačenja teh zakonskih predpisov. Kot so sodišča pooblašena, da sama ocenjujejo in tol-

mačijo one zakonske predpise, za katere smatrajo, da se imajo uporabljati v konkretnem sporu, tako za njih niso obvezna niti merodajna nikaka mišljenja, pojasnila niti tolmačenja upravnih pa tudi ne najvišjih oblasti. Zaradi tega tudi gori iznešeno mišljenje ministrstva za trgovino in industrijo ne rešuje teh vprašanj. Da pa bi to mišljenje prišlo do izraza, zlasti, ker ministrstvo smatra, da je samo to stališče pravično in pravilno, je isto predložilo, da se take odredbe izdajo v uvodnem zakoniku za novi trgovinski zakon. V zvezi s tem je ministrstvo trgovine in industrije najprej predložilo, da se § 219 zakona o obrtnih prvenstveno spremeni tako, da se od plače, ki jo je delodajalec po tem § dolžan dati svojemu delojemalcu, odbije ves znesek, ki ga delojemalec prejme na račun hranarine od ustanov delavskega zavarovanja. Nadalje pa, da se v prvem odstavku tega § doda, da se vpoklici službojemalcev na vojne vežbe ne morejo smatrati kot zadržek odnosno razlog za neopravljanje službe brez svoje krivde. Razen tega bo treba po predlogu tega ministrstva pri spremembi tega § voditi račun tudi o tem, da se odškodnina v vsakem primeru opravljanja službe brez svoje krivde ne more od delodajalca zahtevati v tistih primerih, kadar ima delodajalec pravico zahtevati odškodnino za izgubljeno možnost zaslužka od tretjih oseb. Ker je vprašanje izdaje omenjenega uvodnega zakona aktualno, smatra ministrstvo, da se bo tudi to vprašanje v najkrajšem času na ta način rešilo.

Krojači se bore s težavami

V Beli dvorani Uniona je bilo zborovanje Združenja oblačilnih strok, ki se ga je udeležilo nad 200 članov. Predsed. g. Može, ki je vodil tako lepo obiskano zborovanje, je v uvodu pozdravil zastopnike oblasti in pomočniškega zbora, nato pa je podal izčrpno poročilo o delu združenja v pretekli poslovni dobi.

Obširno je govoril o poslovanju združenja in težnjah njegovega članstva, ki ga je slab gospodarski položaj občutno prizadel zaradi podražitve blaga in primanjkanja potrebščin, pa tudi zaradi manjše kupne moči potrošnikov. Delavnice obrtnikov so bile že hudo prizadete zaradi vojaških vpoklicev pomožnega osebja. Do skrajnih mej se je razpaslo tudi šušmarstvo, ki močno škoduje legalni obrti. Mnogo naročil je izostalo, ker so obrtniki zaradi izdatno zvišanih mezd pomočnikom podražili tudi cene svojim izdelkom. Tudi minimalne mezde niso bile določene v skladu s težnjami oblačilnih strok in je zato zlasti postalo pereče vprašanje zaposlitve mlajših pomočnikov. Na kraju svojega poročila je predsednik obdelal tudi davčno vprašanje in nelojalno konkurenco, nato pa je govoril o 50letnici združenja in o njegovem notranjem poslovanju.

Tajniško poročilo je obsegalo notranje poslovanje. V njem so bili iznešeni tudi zanimivi statistični podatki.

V razgovoru se je k besedi oglašil gosp. Igljič, ki je pozval zastopnike pomočniškega zbora k skupnemu delu pri vzgoji dobrega in zanesljivega obrtniškega naraščaja, kajti brez kvalitetnega dela ne bo nikjer uspeha. Go-

vornik pa je opozoril tudi na nujnost zaposlitve mlajših pomočnikov in pomočnic, da bi se jim s tem nudila široka možnost za izpopolnitev v stroki. Opozoril je na težkoče, ki nastajajo prav zaradi pomanjkanja kvalificiranega delavstva. Njegova izvajanja so zborovalci z odobravanjem vzeli na znanje.

Iz blagajniškega poslovanja je bilo razvidno, da ima združenje zdravo imovinsko podlago. Njegova imovina znaša 183.000 din. Od tega denarja je 110.000 din naloženega za starostno zavarovanje, z obrestmi tega kapitala pa združenje izplačuje tudi posmrtnine po 1500 din za vsakega umrlega člana. Na predlog predsednika je bilo na zborovanju zbranih 1100 din za podporo vdovi in otrokom umrlega mojstra Jagra.

Na koncu zborovanja je podpredsednik g. Jelovšek poročal o ustanovitvi obrtne zbornice. Obžaloval je, da zbornica na zborovanje ni poslala svojega zastopnika. Predlagal in razložil je spomenico, v kateri so vsebovana vsa pereča vprašanja, ki teže obrtnika. Resolucija zahteva:

1. Ukinitev plačevanja mezd osebju, ki je aktivirano ali klicano k odslužitvi vojaške službe. Zakonodajalec je gotovo predvidel le normalne orožne vaje, ne pa razmere kakor so sedaj. Za obrtnika je to nezmogljivo breme, posebno ko sam ne prejema nobene podpore za časa vojaške službe, ostanejo pa vsi stroški in režija v njegovo breme.

2. Ukinitev plačila bolezenskega tedna. Za slučaj bolezni imamo OUZD, kateremu plačujemo ogromne prispevke in je dolžnost te institucije, da vzdržuje

in podpira delavstvo za časa bolezni.

3. Ureditev minimalnih mezd naj se določi ločeno za obrt in ločeno za industrijo. Upoštevatni in omogočiti je treba zaposlitev mlajših in manj izvežbanih pomočnikov in pomočnic, kar je pri sedanjih mezdah nemogoče. Pri pomnimo pa, da so v naši strčki za zmožne pomočnike mezde urejene s kolektivnimi pogodbami, katere so visoko nad minimalnimi mezdami.

4. Zbornica naj pokrene potrebno, da se zagotovi dobava potrebnih šivalnih potrebščin (sukanca), posebno iz tovarna naše banovine, ter da ne postanejo ti predmeti stvar spekulacije.

5. Nujno je potrebno, da se pristopi resno k ureditvi starostnega zavarovanja obrtnikov. Skupno z drugimi obrtnimi zbornicami naj se pripravi vse potrebno. Prezreti se ne bi smelo, da zavarovalni prispevki, katere plačuje še pomočnik, pridejo z njegovo osamosvojitvijo v fond obrt. star. zav.

6. Zbornica naj potom banske uprave posreduje pri vojaških oblasteh, da bi po možnosti samostojne obrtnike

nekoliko poprej obveščala o pozivu k orožnim vajam, da bi si mogli urediti vsaj najnujnejše zadeve za čas odsotnosti.

7. Najostrejšje mere se naj podvzamejo proti šušmarjem, katerih je ravno v zadnjem času radi visokih mezd ter zaradi tega povišanih cen izdelkom naraslo tako visoko, da resno ogražajo legalno izvrševanje obrti.

8. Pri davčni upravi naj se intervenira, da bodo pri plačevanju in odmeri davkov upoštevani obrtniki, kateri so klicani v vojaško službovanje.

Obrtna zbornica se naproša, da podvzame vse, da se te naše najnujnejše težkoče in predlogi na merodajnih mestih iznesejo in dosežejo rezultati, kateri bodo obrtnikom in tudi splošnosti v korist.

Med slučajnostmi so zborovalci razpravljali še o drugih vprašanih, nakar je bilo zborovanje tega združenja, ki šteje nad 500 rednih članov, v najlepšem redu po skoraj triurnem trajanju zaključeno.

Zakaj ne zbiramo odpadkov?

Ni dolgo tega, ko so listi objavili vest, da bodo morale naše tvornice ribjih konserv ustaviti delo, ker ne morejo dobiti materiala za izdelovanje konserv. Če se to zgodi, in verjetno se bo zgodilo, ne bodo zelo prizadeti samo naši ribiči in delavci v konservnih tovarnah, temveč tudi mi sami, ker bomo morali pogrešati ribje, a tudi druge konzerve. Istočasno ko slišimo, da je v nevarnosti naša konzervna industrija, pa po vseh hišah Jugoslavije mečejo prazne konzervne škatle med smeti, kot da bi imeli teh surovin v izobilju. Ali je n. pr. res nemogoče predpisati, da dobi vsak novo konzervo le, če prinese nazaj staro izpraznjeno konzervno škatlico? Zelo mnogo tovarnam potrebnega materiala bi se moglo na ta način zbrati brez vseh težav. Tako pa se odpadki, ki so v današnjih časih draga surovina, ki se sploh nabaviti ne more, mečejo v smeti. Ali smo res tako bogati, da mečemo stran material, ki ga moramo plačevati v devizah in ga še ne dobimo?

V drugih državah, ki so neprimerno bogatejše ko naša, se organizirajo velike akcije za zbiranje odpadkov. Pri nas takšnih akcij ne poznamo, temveč le akcije za zbiranje prispevkov, kakor da bi bile te najbolj plemenite. Za takšne akcije znamo vpreči tudi šolsko mladino, čeprav so te akcije najmanj vzgojne. Pri zbiranju odpadkov, ki bi predočilo mladini, kako ima vsak predmet, tudi že rabljen, svojo vrednost, pa

seveda mladine ne znamo in niti ne poskusimo angažirati.

In kaj se vse more doseči s takšnim zbiranjem materiala, naj navedemo za primer Švico.

V mestu Solothornu s 15.000 prebivalci se je v enem mesecu nabralo: 7250 kg papirja, 550 kg kosti, 520 kg cunj, 1280 kg konzervnih škatlic, 800 kg kovin, 180 kilogramov črepinj, 12 kg kositrskih tub, 526 steklenic. Koliko več bi mogli nabrati v Ljubljani.

Kaj vse so nabrali šolski otroci v Švici? V nekaj dneh je zbrala samo ena socialna ustanova za vpoklicane vojake 5000 kg staniola in 200 kg tub iz kositra. Otroci so imeli veselje z zbiranjem, ker so se mogli izkazati kot koristni državljani, spoznali so vrednost blaga in pri tem so še koristili celoti ter vpoklicanim vojakom. Pri nas pa imamo šolsko mladino menda le za prazne parade. Ne znamo ceniti vrednosti blaga, ne znamo tudi ceniti vrednosti mladine.

Še zelo mnogo bi mogli navesti o uspešnosti švicarskega zbiranja odpadkov. Tako so n. pr. v Baslu zbrali toliko kuhinjskih odpadkov, da se je mogla v okolici mesta svinjereja znatno dvigniti. Na kaj takšnega pri nas niti ne mislimo, pa čeprav že čutimo, kako zelo nam manjka surovin.

Seveda pa je treba vsako zbiranje tudi dobro organizirati, da bodo zbiralci nagradjeni in da se bodo zbrani odpadki res dobro uporabili. Vse to so v mnogih državah že izvedli.

Zakaj ne bi tega izvedli tudi pri nas?

Sprememba dobavnih pogodb po novi uredbi o državnem računovodstvu

Ze pomočnik finančnega ministra dr. Milan Horvatski je v svojem govoru po radiu, v katerem je tolmačil nove določbe uredbe o državnem računovodstvu, opozoril na one predpise uredbe, ki omogočajo naknadno spremembo dobavne pogodbe, če spremenjene razmere in okolnosti povzročijo povečanje ali zmanjšanje prvotne pogojne vrednosti določenega posla za preko 10%. Nova uredba o državnem računovodstvu določa v § 163 naslednje:

Ako se zaradi spremenjenih razmer in okolnosti, ki se niso mogle predvideti v trenutku sklenitve pogodbe, pojav potreba, da se pogodba spremeni ali razveljavi, se more to izvršiti samo po soglasju obeh pogodbenih strank. Sprememba ali razveljavljanje pogodbe se ne more zahtevati, ako se nanaša izključno na povečanje ali zmanjšanje pogojne vrednosti posla do 10%.

Ako spremenjene razmere ali okolnosti povzročijo povečanje pogojne vrednosti za preko 10%, ima sopogodbenik pravico zahtevati, da se mu presežek preko 10% povrne ali da se pogodba razveljavi. Če pa spremenjene razmere in okolnosti povzročijo znižanje prvotno pogojne vrednosti posla za preko 10%, tedaj bo naredbodajalec zahteval, da sopogodbenik zniža pogojna vrednost za toliko kolikor presega 10%. Če sopogodbenik na to znižanje ne pristane, sme naredbodajalec razveljaviti pogodbo, kolikor ni izvršena. Zahteva za spremembo ali razveljavljanje pogodbe se lahko vzame v poštev samo tedaj, če je predložena pred potekom pogodbenega roka. Odločbo o spremembi ali razveljavljanju pogodbenega roka. Odločbo o spremembi ali razveljavljanju pogodbe izda pristojni naredbodajalec, ki je pogodbo sklenil. Ta odločba postane veljavna, če k temu da soglasje finančni mini-

ster pa predhodnem zaslišanju odbora za oceno državnih nabavk. V sestavi tega odbora pridejo v tem primeru tudi vrhovni državni pravobranilec in po en član državnega sveta, glavne kontrole in kasacijskega sodišča v Beogradu. Če vrednost pogodbe, ki se razveljavlja, presega 1 milijon din, ali če se s spremembo pogodbe angažira nov izdatek, ki presega 1 milijon din, je potrebno tudi soglasje predsednika in podpredsednika ministrskega sveta.

Pri razveljavljanju pogodbe v takem primeru država ne more zahtevati odškodnine na podlagi jamstva. Pogodbe, ki so odobrene z zakonom ali spreminjajo ali razveljavljajo samo z zakonom.

Podaljšanje pogodbenega roka

Izjemno od gornjih določb § 163 sme pristojni naredbodajalec na zahtevo sopogodbenika podaljšati pogodbeno roko za največ 30 dni, za kar je potrebno soglasje finančnega ministra. Zahteva po podaljšanju roka pa mora biti predložena pred potekom pogodbenega roka, in mora biti odločba izdana najkasneje v 20 dneh od dneva sprejema zahteve sopogodbenika. V primeru, da se pogodbeno obveznost ne izvrši zaradi nepremagljive ovire (vis major) mora sopogodbenik zahtevo predložiti v desetih dneh od dneva, ko so nastopile te nepremagljive ovire.

Sopogodbenik, ki mu je rok podaljšanja mora plačati v korist narodnega invalidskega fonda za vsako dan podaljšanja, počenši od dneva, ko poteče pogodbeni rok, pa do dneva izpolnitve obveznosti. 2‰, to je po 2 din od vsakih 1000 din vrednosti onega dela posla, ki ni bil izvršen v pogodbenem roku in za katerega je rok podaljšanja, kolikor se vrednost tega dela lah-

ko določi, v nasprotnem primeru pa plača po 2% od skupne vrednosti pogojenega posla. Gornjega prispevka za narodni invalidski fond ne plača sopogodbentnik, ki dokaže, da so ga ovirale nepremagljive ovire, ali da ga je ovirala neizvršitev pogodbe od strani državnega organa.

Prevzem poslov

Naslednji paragrafi nove uredbe se tičejo določb o prevzemu izvršenih poslov posebni tričlanski komisiji. V primeru spora med sopogodbentnikom in prevzemne komisije ima sopogodbentnik pravico zahtevati razsodišče po strokovnjakih. Razsodiščno komisijo tvorijo trije člani, od katerih določita enega naredbodajalec, drugega sopogodbentnik, oba pa določita tretjega člana kot predsednika komisije. Odločbe komisije strokovnjakov, ki se more nanašati samo na vprašanje, ali predmet pogodbe ustreza pogodbenim pogojem in o tem, da se na osnovi tega predmeta pogodbe sprejme ali zavrne, je obvezna tako za državo kakor tudi za sopogodbentnika.

Člani prevzemne komisije, ki bi prevzeli pogodbeno predmete, ki ne ustrezajo pogodbenim pogojem, morajo poleg kazenske odgovornosti odgovorjati pred glavno kontrolo za vse vsote, ki so bile na osnovi njihove odločbe izplačane oziroma se imajo izplačati.

Če sopogodbentnik izvrši posle v pogodbenem roku, vendar ga prevzemna komisija zavrne zaradi tega, ker v celoti ali deloma ne ustreza pogodbenim pogojem, tedaj sme prestojni naredbodajalec, če je to v interesu potrebe, ki se ima kriti, izjemno odrediti po pristanku sopogodbentnika nov rok za izpolnitev pogodbenih obveznosti, ki pa ne more biti daljši od 30 dni. Če sopogodbentnik del posla, ki ne ustreza pogojem, izvrši v podaljšanem roku, tedaj mora plačati na vrednost tega dela denarno kazen, katere višina mora biti določena v pogojih in ki mora biti večja nego 2% na dan.

Izjemno sme naredbodajalec odločiti, da se pogodba ne razveljavi in da se izvršeni posel sprejme tudi v naslednjih primerih:

1) če sopogodbentnik ni zahteval podaljšanja roka in je posel izvršil po njegovem poteku in 2) ako je sopogodbentnik pred potekom pogodbenega roka zahteval podaljšanje roka, ki pa ni bilo odobreno in je posel izvršil po pogodbenem roku. Naredbodajalec lahko v teh dveh primerih izda odločbo samo tedaj, če je posel v celoti izvršen po pogodbenih pogojih in če s tem soglašata finančni minister po zaslišanju odbora za oceno državnih nabavk. V teh dveh primerih pa je sopogodbentnik dolžan plačati za vsak dan zakasnitve denarne kazni v višini 5%.

XIV. redna letna skupščina delničarjev Zanatske banke v Beogradu

V nedeljo dne 23. marca je bil v Beogradu XIV. zbor delničarjev Zanatske banke kraljevine Jugoslavije. Zborovalci z odobravanjem sprejeli poročila uprave, ki so ponovno pokazala v koliko korist in pomoč je obrtništvu ta njegova velika denarna ustanova.

V imenu slovenskih delničarjev je govoril g. Josip Rebek, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče ter ugotovil, da bi bilo odveč govoriti o gospodarskih prilikah v Sloveniji, ker se iste pač ne razlikujejo od težkih gospodarskih prilik drugih pokrajin v državi, ki so pač vsem dobro poznane. Skupno nosimo vse gospodarske težave in skupno branimo in bomo branili tudi našo državo in svobodo.

Predloženo poročilo banke je napisano strokovno in mi moramo biti z rezultatom dela v preteklem letu zadovoljni. Vsa pohvala gre upravi, ki našo banko v današnjih težkih časih vodi s tako lepim uspehom. Kot vsi vemo, je obrtno zadrugarstvo edina pot po kateri more obrtništvu razširiti svoje delo in povečati svoj uspeh. Prav je, da banka vodi širokogrudno kreditno politiko zlasti pri obrtniških, nabavnih, proizvodnih in prodajnih zadrukah in prosimo upravo, da to svoje delo v tem pravcu še poveča.

Po pravilih našega zavoda daje banka kavcije in garantna pisma za licitacije, v katerih pridejo v poštev obrtniki. Naša banka daje garantna pisma samo za licitacije dočim za prevzemanje izlicitiranih del ne izdaja garantnih pisem oziroma vrednostnih papirjev. Obrtnik je torej z ozirom na to mogel dobiti pri svojem denarnem zavodu samo polovico od onega, kar je rabil, kar imelo za posledico, da se je moral za drugo polovico poslužiti drugih denarnih zavodov.

Z ozirom na novo Uredbo o državnem arčunovodstvu naj da ministrstvo trgovine in industrije tolmačenje, da se bo po pravilih našega zavoda lahko izdajalo tudi garantna pisma za prevzemanje izlicitiranih del.

Za svoja izvajanja je žel g. Rebek Josip močno odobravanje.

Na vsa stavljena vprašanja in predloge, ki so se obravnavala tekom razprave, je dajal pojasnila predsednik banke g. Milan Stojanović. Z ozirom na pripombo, da v upravi banke sede dolgo vrsto let isti ljudje je predsednik pripomnil, da to ni stvar uprave, ampak delničarjev, ki volijo upravo s tajnim glasovanjem.

Občni zbor je potekel v najlepšem redu s ponovno zahvalo upravi za lepe uspehe in napredek.

Površna izobrazba

Vse vzgojstveno delovanje hoče s pomočjo kulturnih dobrin iz področja znanstva, umetnosti, gospodarstva in npravstvenosti izobraziti tako posameznika kot celoto. Vsakdo si želi in hoče veljati za izobraženega. Vprašanje spadaš li k izobraženim ali med neizobražene ljudi, dobiva v današnjem življenju iz dneva v dan večji pomen.

Današnja domača in šolska vzgoja je izgubila svoj pravi smoter. Ne samo duha, tudi voljo in srce je treba vzgajati. Da pa temu ni tako, je kriva površna izobrazba, ki obstoja v nepravilnosti in površnosti posameznikov, nezdravih vzgojnih razmerah in neurejenemu čitvu. Površnemu izobražencu manjka kritičnega presojanja za zdrav ustroj celokupne družbe. Nikdar in v nobeni družbi ne more uveljaviti svojega mnenja, ker ni njegova duševna prožnost zmogla premagati najpreprostejših sklepov, kaj še, da bi razumel paradokso izvajanje svojih sosedov. Neki znamenit učenjak je ob neki priliki izrekel tele besede: »Občevanje z ljudmi in vlikimi duhovi v preteklosti nas dovaja do spoznanja človeštva in sveta sploh.« Kako naj občuje tak duševni površnež z globoko mislečimi ljudmi, ko pa niti ni zmogel pravilno, previdno in samostojno presojsati in ocenjevati dnevnih vesti v časopisih. Pomislimo samo, s kakšno naivnostjo nasedajo nekateri časopisnim senzacijam, kako radi si puste suderirati razne fraze, ki si jih tudi osvoje in jih ob vsaki priliki rabijo, ne da bi razumeli njihovo pravo vsebino in pomen. Zlasti pri našem narodu opažamo v veliki meri razširjeno to bolezen. Tako je površna izobrazba vzrok, da se poslužujejo taki duševni postreščki besed, katerih obseg in vsebina sta jim nejasna ali celo popolnoma neznana pojma. Taki na pol izobraženci se mnogokrat opirajo na izjave avtoritativnih oseb, ne da bi sami kdaj premišljevali o njihovi istinitosti in pravilnosti. Te avtoritete so zanje dovoljn vzrok, da jim kar na slepo verjamejo in njihove misli celo prevzamejo za svoje. Tako pridejo do

različnih naivnih utemeljitev in predsodkov, ki niso v bistvu nič drugega, kot nezadostno utemeljene sodbe, bodisi zaradi nepoznavanja dejstev ali pa zaradi permočnega prijetnega ali neprijetnega občustvovanja. Na take ljudi ljudi zlasti močno vpliva tako zvano javno mnenje in se na ta način ne ravna po svojem, temveč po tujem prepričanju. Površen izobraženec je samo orodje razuma brez srčne kulture, ali pa le mehkužen človek golega sočustvovanja, na drugem primeru pa zopet nekaj človek železne volje, a nikdar in nikoli človek, ki je vse temeljne duševne sposobnosti nakomerno in harmonično razvil in pri katerem sta združeni ljubezen in moč, energija in nežnost, volja in mir, ponižnost in odločnost. V večini slučajev je tak človek tudi brez trdnih načel in kaj hitro postane plen socialno nagonskega življenja, plen zlasti častihlepnosti in še mnogih drugih družabnih instinktov.

Zato je nujno potrebno, da se človek osvobodi od premočnih družabnih vplivov ter okrepi voljo za lastno delo. Le takšen bo lahko šel perko vseh slabih vplivov nemoteno svojo pot po lastnem prepričanju. Življenjska važnost, da si človek v hudem boju s svojimi strastmi sredi sveta v samem sebi ustvari nekaj trdnega, da bo njegov napredek nezavisen od notranjih in zunanjih vplivov, ta življenjska važnost je pri življenju površnega izobraženstva izključena. Tudi v njegovo neurejenost se od časa do časa vrine misel po izboljšanju. Toda žal, v svoji zaslepljenosti veljavnosti je že tako daleč, da ne loči več stvarnega dela od igračkjanja. Manjka mu samozavesti in vere v sebe, ki bi ga dvigala v težkih dneh.

Če hočejo taki ljudje svoj greh popraviti, jih mora vzhajajoče sonce najti pri delu in v poznih urah, ko je v trdnem spanju odeta že vsa okolica, se naj spravijo šele oni k počitku. To in edino el to jim zamore še pomagati.

Taksna obveznost pri zaključnicah

Glede na kontrolo, ki jo izvajajo finančni organi je treba opozoriti vse interese na določbe tarifne postavke 12. taksnega zakona, ki se tiče kolkovanja naročilnic. Kolkovati je treba po tej tarifni postavki samo listine, ki izražajo kak trgovinski zaključek, t. i. trgovinsko pogodbo o kupoprodaji, ne glede na naziv listine (naj si bo »naročilnica«, »naročilni list«, »sklepno pismo« ali slično). Običajna pisma ali dopisnice, s katerimi stranke naročajo določeno količino blaga, določenega kakovosti za določeno ceno, niso zavezane tej taksni, ker vsebuje take listine samo ponudbo za sklep kupoprodajne pogodbe in torej ne vsebujejo pismene soglasne pravne volje dveh ali več oseb glede sklenitve kupoprodajne pogodbe. Na takšno obveznost na ne vpliva okolnost ali je listina, ki vsebuje tako kupoprodajno pogodbo podpisana samo od ene stranke, bo-

disi samo od kupca ali samo od prodajalca. Ako se poleg izvirne listine izda istočasno tudi kopija take listine, je taksi zavezani oni izvod, ki je namenjen prodajalcu, medtem ko se mora na kopiji, ki je v rokah kupca označiti, kje se nahaja taksirani izvod listine.

Po dobljenih informacijah zavzemajo finančni organi ponekod stališče, da so taksi zavezana tudi navadna pisma ali dopisnice, s katerimi stranke naročajo blago, čim prodajalec naročilo potrdi oziroma čim prodajalec naročilo izvrši. Tako stališče pa ni v skladu z zakonskimi predpisi, kajti taksna obveznost nastopi že onega dne, ko se v mejah naše države sestavi listina in je treba že v tem času presoditi ali je listina zavezana taksi ali ne. Če listina v tem času ni zavezana taksi, ne more taksna obveznost naknadno nastopiti, ker naknadno taksiranje ni predvideno v zakonu o taksah niti v taksni tarifi, niti v pojasnilih finančnega ministrstva. Ako listina ob izstavitvi ne izraža trgovinskega zaključka ne more naknadno dobiti takega značaja. Ako prodajalec zgolj potrdi prejem naročila, ne da bi pri tem navedel celotne vsebine kupoprodajne pogodbe, tako pismo še ne predstavlja pismenega izraza soglasne volje po sklenitvi kupoprodajne pogodbe, zato tudi ne more s tem natopiti taksna obveznost po obstoječih predpisi.

Ker se prav sedaj pri mnogih podjetjih vrši taksna kontrola je Zveza industrijev opozorila finančno direkcijo na to pogrešno tolmačenje s prošnjo, naj takoj izda svojim organom, ki vrše takšno kontrolo, potrebna navodila.

**Kdor še ni plačal
Obrtniškega koledarja,
naj to stori takoj!**

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije
A. D.

PODRUŽNICA LJUBLJANA
Gajeva ulica 6
TELEFON št. 20-30

CENTRALA BEOGRAD
GLAVNA PODRUŽNICA ZAGREB
PODRUŽNICA SARAJEVO

Delniška glavnica Din 75.000.000.—
Udeležba države Din 30.000.000.—
Rezervni fond nad Din 5.000.000.—

PODELJUJE

obrnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoče račune in posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev.

SPREJEMA

od vsakogar vloge na hranilne knjižice in tekoče račune po najugodnejšem obrestovanju.

UPRAVLJA

imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij.

IZDAJA

garancijska pisma za licitacije.

IZVRŠUJE

najkulantnejše vse ostale bančne posle.

Obrtniki!

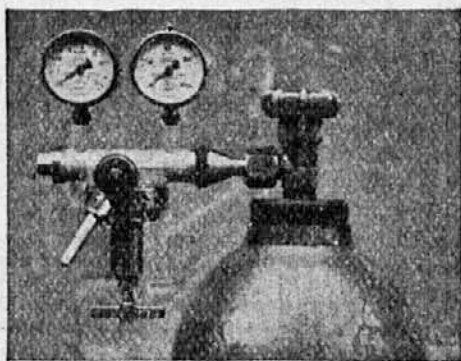
V vašem lastnem interesu je, da vse svoje denarne posle izvršujete potom svojega denarnega zavoda!

Dopisujte v

»OBRTNI VESTNIK«!

AGA-RUŠE

ZDRUŽENE JUGOSLOVENSKE TVORNICE
ACETILENA IN OKSIGENA D. D. — RUŠE

REDUCNI VENTIL »AGA-RUŠE« Z NAVZDOL OBRNENIM REGULIRNIM VIJAKOM.

dobavlja OBRTNIŠTVU za AVTOGENO VARJENJE najboljši KISIK v jeklenih valjih po 5 in 6 m³, pod pritiskom 150 atm. Ta kisik je popolnoma suh, brez škodljivih primesi ter se dobavlja s čistoto 99%, kar je za tehniko avtogenega varjenja in rezanja izredno velike ekonomične važnosti. Jekleni kisikovi valji se morajo uporabljati le s pomočjo posebnega redučnega ventila, ki mora biti dobro konstruiran in solidno izdelan. Te prednosti ima:

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje že **30** let posojila v tekočem računu, proti vknjižbi in poroštvo vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Lastna denarna sredstva so znašala 31. dec. 1938
Din 3.255.940.64, varnostni zaklad Din 1.215.350.—
rezervni zaklad Din 1.183.820.—